

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Cene

Uspeh zadružne organizacije prodaje sadja potom krajevnih odborov in informacijske pisarne v Mariboru se je pokazal v polni meri. S pomočjo zadružne prodaje so sadjarji pri Sv. Lenartu, zlasti v okolici, v Slovenskih goricah pred kratkim sklenili kupčijo s solidnimi izvozniki za dva vagona jabolok po 2.60 din za 1 kg. V ostalih krajih po Slov. goricah, kjer organizacija deluje, se pa plačujejo namizna jabolka v splošnem po 2.45 din za 1 kg, prištevši še 8% kupne cene za stroške organizacije.

Zadružna organizacija prodaje sadja se je začela v preteklem tednu tudi v Gornji Radgoni. Pred nastopom organizacije prodaje po krajevnih odborih je bila cena jabolok v Gornji Radgoni in okolici jedva po 1.50 din za 1 kg, po nastopu omenjene organizacije pa plačujejo trgovci jabolka v splošnem po 2.50 din, postavljena na železniško postajo v Gornji Radgoni. Iz tega je razvidno, da je cena jabolok v par dneh zaradi organiziranja sadjarjev po krajevnih odborih poskočila za 1 din pri 1 kg.

Kako važna je zadružna organizacija prodaje sadja je videti tudi iz tega, da plačujejo »tekačiče«, to so sadni mešetarji, v Halozah jabolka jedva in v najboljših primerih po 1.30 din za 1 kg. Zaradi tega so na merodajnih mestih storjeni potrebni koraki za dvig cene jabolok tudi v najbolj siromašnih krajih v Halozah, Haložane pa pozivamo, da tudi sami potom zadružne prodaje sadja skrbijo za dvig cen svojih jabolok kakor so to storili sadjarji v Slovenskih goricah.

Najvišjo ceno pri letošnji prodaji sadja so dosegli sadjarji iz sadnega okraja Sv. Lenart v Slov. goricah, ki so 11. avgusta prodali zadružnim potom dva vagona jabolok po 2.80 din za 1 kg. To lepo ceno je bilo možno doseči na ta način, ker je povpraševanje po sadju zelo veliko, in je enim izvoznikom baš primanjkovalo sadja, da bi zadostili svojim obvezam napram inozemskim kupcem.

Kako begajo trgovci sadjarje pri kupčijah s sadjem?

Ker so se cene zgodnjemu sadju ponekod letos že zelo dvignile, so začeli razni sadni prekupčevalci govoriti in begati sadjarje s tem, da bo cena sadju vsak čas padla, oziroma je že padla, in to zaradi padca vrednosti nemške marke. Ker je letos določena cena jabolok za inozemske kupce 22 RM za 100 kg, kar znaša v našem denarju 3.08 do 3.19 din za 1 kg, postavljeno na jugoslovansko-nemško mejo, sadni prekupčevalci ne morejo begati ljudi z naglim padcem cen kakor prejšnja leta, zato so se spravili na vrednost marke. Take govornice so popolnoma neumestne, kajti če bi se sicer zmanjšala vrednost nemške marke, bi to v naši državi ne igralo nobene vloge, v nobenem primeru bi pa ne bili prikrajšani sadni izvozniki, kajti ti dobivajo izplačane nemške marke od naše Narodne banke, in sicer po 14.50 din za 1 RM. Če bi pa naša Narodna banka sadnim izvoznikom zaradi padca vrednosti nemške marke ne mogla več izplačevati po 14.50 din za 1 RM, potem bi se pa izvoz sadja ustavil. Iz tega je razvidno, da so govornice o padcu vrednosti nemške marke neumestne in se razširjajo iz namena, da zbegajo sadjarje pri cenah, da bi na ta način mešetarji ali sadni trgovci nakupili sadje pod ceno. Zato ne nasedajte takim vestem, bodite uverjeni, da ako sadni trgovci nakupujejo sadje, še vedno dobivajo od naše Narodne banke plačane nemške marke v nezmanjšani vrednosti.

Zasluzek sadnega mešetarja

Vozeč se s kolesom po naši lepi Štajerski, nalemim na človeka, ki je pred leti (1935—1936) nakupoval sadje kot sadni mešetar za znanega izvoznika. Med pogovorom, v katerega sem ga zapletel, zvem, koliko je zaslužil kot nakupovalec sadja. In kar verjeti nisem mogel, ko mi je povedal, da je pri tem poslu v dveh mesecih poleg lepega življenja poštno popival in se kar najfineje oblačil imel še čistega okrog 8500 din. Mislim sem, da me malo vleče, toda ko mi razložil, kako se da pri kmetu »zglihati« pri sadju, kako se vaga itd., sem mu verjel.

Kaj pravite sadjarji na to? Ali se ne splača stopiti skupaj in z zadružno prodajo sadja izločiti take-le »ptičice«? Vedite, da je takšnih, ki v dveh mesecih zaslužijo čistih 8000 din in še

več, zelo veliko. Kmetje! Ali bi ta denar ne prišel prav v vašem gospodarstvu? T. Dok.

Denarni promet v krajih ob nemški meji

Finančni minister je dovolil, da smejo naši državljani, ki stanujejo v obmejnih krajih ob bivši Avstriji, izvoziti za svoje osebne potrebe v učinkovitih nemških markah zneske, ki si jih nabavijo pri pooblaščenih zavodih ali menjalnicah do skupne vrednosti 200 din na dan in na osebo, kolikor so dostelj smeli vzeti s seboj v učinkovitih dinarjih v smislu odloka finančnega ministra z dne 5. novembra 1931. Pooblaščen zavodi in menjalnice smejo prodajati učinkovite nemške marke samo v kovnem denarju in v navedenih mejah, in sicer na podlagi obmejnih legitimacij, v katerih je treba navesti takšno prodajo. Pristojni carinski organi bodo v obmejnih legitimacijah potrdili nakup in izvoz učinkovitih nemških mark.

Kako bo z izvozom pšenice?

Iz Beograda poročajo, da cenijo letošnji izvozni presežek pšenice na 50.000 vagonov in bi tako imela naša država več pšenice za izvoz kot lani. Zaenkrat ima naša država že zagotovljeno prodajo 30.000 vagonov, ostanek pa bi šel v nekatere druge države. Namen merodajnih činiteljev pa je ne preveč forsirati izvoz pšenice, ker je potrebno nekaj zalog držati doma zaradi lanskih slabih izkušenj. Rezerva za vsak primer bi znašala 10.000 vagonov. So pa v zvezi s tem znatne tehnične težkoče, ker nimamo dovolj primernih skladišč za toliko količine žita. Kajti računa se, da bodo moderni silosi zgrajeni že jeseni leta 1939 in bomo tako lahko že prihodnjo žetev spravili v silose. Vkljub nameri, da se preveč ne forsira izvoz pšenice, se po uradni intervenciji na domačih tržiščih nadaljevala v neizpremenjenem obsegu.

Italija prepovedala uvoz živine

Listi poročajo, da je Italija prepovedala uvoz živine do konca tega leta. Ta ukrep pa smatrajo za prehodni, zlasti ker gre za ukrep, ki ima namen urediti notranji italijanski trg. Pričakovati je zaradi slabe letine krme večjo ponudbo domače živine na trgih in je treba že sedaj skrbeti za prodajo in cene. Najbolj bo novi ukrep prizadel Mažarsko, Romunijo in našo državo.

Francija slabo pospešuje naš izvoz lesa

Nekateri silno zagovarjajo čim tesnejšo politično navezanost na Francijo ter pravijo, da so nam edino Francozi pravi prijatelji. Prijateljstvo pa se predvsem spozna najprej — pri žepu. Tega pa imajo Francozi glede na nas že od nekdaj presneto tesno zapetega. Vidi se to tudi sedaj pri razdelitvi avstrijskega lesnega kontingenta. Kakor znano, so Francozi svoječasnno iz rajne Avstrije uvažali letno 90.000 ton smrekovega le-

sa in desk — trikrat toliko, kakor iz Jugoslavije celokupnega lesa. Sedaj je Nemčija zasedla Avstrijo ter rabi avstrijski les sama zase. Naši lesni izvozniki so pričakovali, da bo Francija vseh 90.000 ton, ki jih je jemala poprej iz Avstrije, nakupila pri nas ter so se tega zelo veselili. Iz Pariza poročajo sedaj, da je trgovinski minister odgovoril na neko vprašanje lesno-gospodarske skupine zbornice, da doseđanji avstrijski uvozni kontingent lesa v količini 90.000 ton nikakor ne bo v polnem obsegu prenešen na Jugoslavijo. Jugoslaviji je dovoljen le dodatni kontingent 3000 ton po istih carinskih pogojih, kot veljajo za ostali jugoslovanski uvoz lesa. Avstrijcem pa so svoječasnno Francozi odstopili dosti ugodnejše dobavne pogoje, kakor našim izvoznikom.

Goveja živina

Na zadnjih sejmih je bil položaj sledeč: **Maribor:** debeli voli 4.25—5.50 din, poldebeli 3.50—4.50, piemenski voli 4.25—5.50, biki za klanje 3.50 do 4.50, klavne krave debele 3.75—4.50, piemenske krave 3.25—4.25, krave za klobasarje 2.50, mlazne krave 4—5, breje krave 3.50—4.25, mlada živina 4—5, teleta 4.50—6 din. — **Ptuj:** voli 4—5, krave 2.50—4, biki 3.80—4, junci 4—4.25, telice 3.75—5.25, teleta 5—5.50 din. — **Kranj:** voli 6.25, 5.50 in 5 din, telice 6.25, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.50, teleta 8 in 7 din. — **Ljutomer:** telice 4—5.50 in 3—4.50, krave 3—4 in 2 din, teleta 4.50—6. — **Sobota:** biki 5—6, 4.50—5 in 4 din, telice 5—6, 4.50 in 4 din, krave 4, 3 in 2.50 din, teleta 5 in 4 din. — **Brežice:** voli 5, 4.50 in 3.50 din, telice 4.50, 4 in 3 din, krave 4.50, 3.50 in 1.50 din, teleta 5 in 4.50 din. — **Ljubljana:** voli 6.25, 5.50 in 4 din, telice 6.25, 6 in 5.50 din, krave 5, 4 in 3.50 din, teleta 6 in 5 din. — **Slovenjgradec:** voli 5, 4 in 3 din, telice 5, 4 in 3 din, krave 4, 3 in 2 din, teleta 6 in 5 din.

Trgovina s svinjami

Na mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali mladi prašički, 5—6 tednov stari, po 90 do 120 din, 7—9 tednov po 130 do 160 din, 3—4 mesece po 180 do 240 din, 5—7 mesecev po 285 do 420 din, 8—10 mesecev po 450 do 550 din, eno leto po 710 do 820 din; 1 kg žive teže po 6.50 do 8 din, 1 kg mrtve teže po 8.50 do 11.25 din. — Na ptujskem sejmu so bili mladi prašički 6—12 tednov stari po 80—150 din, pršutarji 7.50—8, debele svinje 8.25—9, piemenske svinje 7—7.25 din za 1 kg žive teže. — Na notranjskem so pršutarji po 7 din, v Brežicah po 7, špeharji pa po 9 din, v Novem mestu so mladi prašički po 90—140 din, v Ljubljani špeharji po 10, pršutarji po 8—9 din, v Kranju pa so mladi prašički 7—8 tednov stari po 145 do 235 din, pršutarji po 8.50 do 9.50 din, špeharji pa po 10.25 din.

Surove kože in ovčja volna

Goveje surove kože so po 7—9 din, telečje surove kože po 10 din, svinjske surove kože pa po 6 din za 1 kg. — Neoprana ovčja volna se prodaja po 24—26 din, oprana volna pa po 34—36 dinarjev za 1 kg.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Sestra zahteva polovico zemlje. Neimenovan naročnik. Svoji sestri ste na njeno prigovarjanje ustno obljubili polovico zemlje (posestva), a pod pogojem, da plača nek Vaš dolg v znesku 3000 din. Sestra dolga še ni plačala, zahteva pa, da ji izročite polovico posestva. Vi ste v teku enoletnega skupnega bivanja s sestro in njenim možem spoznali, da bi Vam bilo nadaljevanje skupnosti nevarno, ker sta Vam grozila z ubojem, zaradi česar bi polovico raje komu drugemu prodali. — Gre za dogovor bodoče pogodbe, ki je veljaven, čeprav je sklenjen le ustno. Obvezen je tak dogovor pod pogojem, ako se niso med tem okolnosti tako izpremenile, da izgubi ena ali druga stranka zaupanje. Ali ste upravičeno izgubili zaupanje, ne moremo z gotovostjo presoditi, ker niste ponašanja sestri in svaka dovolj jasno, odnošno izčrpano popisali. Vsekakor sestra ne more zahtevati izvršitve obljube, preden ne izpolni pogoja, ki ste ga Vi stavili (da plača dolg).

Dovoljenje upravne oblasti za potovanje v Nemčijo. R. F. Pritožujete se, da Vam okrajno načelstvo noče izdati potnega lista za potovanje v Nemčijo, kjer imate obljubljeni zaposlitev, čeprav imate vse potrebne listine v redu. — Upravne oblasti žal ne morete prisiliti, da Vam

izda potni list. Najbrž v Vašem okolišju že primanjkuje delavnih moči in zato okrajno načelstvo delavcem začasno odreka potne liste. Poskusite ponoviti prošnjo in v njej izčrpano popišite Vaš ozira vredni položaj.

Vojaška izkaznica kadrovske službe oproščene hranilca. A. B. Čeprav ste kot edini hranilec oproščeni službe v stalnem kadru, si morate vendarle oskrbeti vojaško izkaznico, to pa šele tedaj, ko ste dopolnili 27 let. Zadevno prošnjo dajte kar na zapisnik pri občini, ki mora imeti primerne tiskovine; priložiti je treba le sliko.

Izdelovanje sladkorja za domačo rabo. F. D. Nasvet, naj iz sladkorne pese doma skuhate sladkor za domačo rabo, ni prida. Ako bi hoteli izdelovati sladkor, ki bi bil kaj vreden, bi bila potrebna precej komplicirana procedura, ki se Vam v manjšem obsegu nikakor ne bi izplačala. Za eventualno prodajo, odnosno tudi že za izdelavo v količkah večjem obsegu, bi morali imeti oblastno dovoljenje.

M. Lovro. Pritožujete se, da je nekdo zlorabil Vaše ime ter izposloval objavo nekega odgovora, ki bi utegnil imeti za Vas slabe posledice. Mi sicer dvomimo, da bi čitatelji vedeli, kdo je ta Lovro M., ki mu odgovarjamo, vendar pa radi volje objavljamo, da je vprašanje stavil nekdo drugi, ki se je lažno podpisal z Vašim imenom.

Sosed in sadno drevje dela škodo vinogradu. I. T. Z. Vejevje sosedovih sadnih dreves sega v Vaš vinograd, trsne mladike se ovijajo po vejevju, sosed jih lomi, padajoče sadje dela škodo trtam in grozdju, sosed pa Vaši košenini, ko hodi po sadje, padlo preko meje. — Po občem državljanškem zakonu smete posekati vse veje, ki segajo v Vaš zračni prostor. Sadje s teh vej je Vaša last. — V kolikor lomi sosed Vaše trsne mladike, Vam mora povrniti škodo. — Sadje, o katerem je dognano, da je padlo z onih vej, ki ne segajo v Vaš zračni prostor, morate sosedu na njegovo zahtevo izročiti, ali pa mu dovoliti, da si ga sam odnese; mora pa seve povrniti škodo, ako jo pri tem kaj napravi na Vaši košenini. — Pouk, ki ga je sosed baje dobil od sodnika, je napačen. V primeru, da bi sosed ne odnehal in bi ga moral s tožbo prisiliti k vpoštevanju gornjih Vaših pravic ter bi imel v pravdi soditi omenjeni sodnik, ga lahko odklonite iz razloga, ker je v stvari že oddal svoje pravno mnenje.

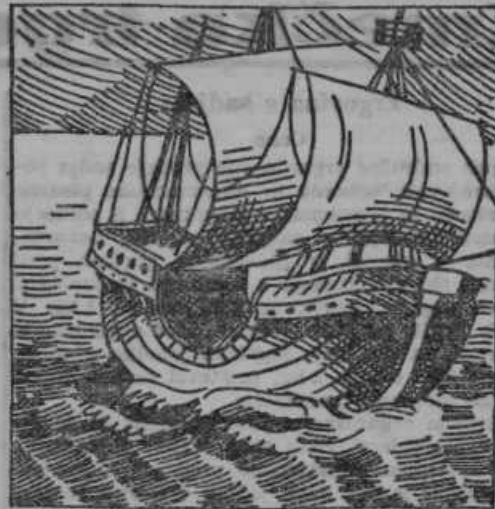
Odgovornost staršev za škodo, ki jo je prizadjal devetletni sin? K. L. Vaš devetletni sin je na potu v šolo zažgal gozdno parcelo. Lastnik gozda zahteva, da se z njim poravnate, ker Vas bo sicer tožil na plačilo odškodnine. — Za škodo, ki jo povzroči nedoraslec (to so osebe do 14. leta starosti), so odgovorne tiste osebe, katerim se sme škoda pripisati zaradi zanemarjenja skrbi, ki jim je poverjena za nedorasleca. Potem takem Vam mora lastnik gozda dokazati, da ste krivdoma opustili kako dolžno nadzorstvo, odnosno skrb nad omenjenim sinom. Vsak primer je treba presoditi po konkretnih okoliščinah. Po našem mnenju ste smeli pustiti devetletnega sina samega iti v šolo in pač niste mogli predvidevati, da bi utegnil na potu v šolo povzročiti gozdni požar. Tožba zoper Vas predvidoma ne bo imela uspeha.

Prisilna dražba vinograda zaradi 6800 din. J. T. Trgovec žene v izterjavo svoje terjatve v znesku 6600 din na dražbo Vaš vinograd in sadonosnik v vrednosti 37.436 din. Kdo bo imel pravico do trgatve, ki obeta 45 hektolitrov? Kako bi se rešili dražbe? — Izvršilno sodišče sme na Vaš predlog odrediti namesto dražbenega postopanja prisilno upravo Vašega zemljišča ter sme odložiti dovoljeno dražbeno postopanje, ako zadoščajo povprečni čisti letni donosi tega zemljišča, da se z njimi pokriva odplačevanje glavnice v anuitetah ali v drugih obrokih s tekočimi obrestmi vred, ki ste jih morda z upnikom dogovorili, ko ste se zadolžili ali pozneje. Prav to sme sodišče na Vaš predlog odrediti tudi takrat, kadar sicer ni bilo dogovorjeno poplačilo izvršne terjatve v obrokih, toda se mora ta terjatve s pripadki vred poplačati iz verjetnih čistih donosov, ki bi se nabrali v enem letu, od kar se dovoli uprava namesto dražbenega postopanja. Moral bi sicer staviti zadevni predlog v 15 dneh,

od kar ste bili obveščeni o dovolitvi dražbenega postopanja, a morda Vam sodišče zanudo prezre ali pa se z upnikom poravnate. — Ako bi se vinograd na dražbi prodal, nimate nikake pravice na vinski trgatve, čeprav ste se zadolžili baš zaradi ureditve in obdelave vinograda. Pač pa sme zahtevajoči upnik in vsak upnik, čigar terjatve je zavarovana z zastavo, predlagati, naj se zemljišče, prodano na dražbi, dotlej, dokler se ne preda kupcu, postavi podčasno upravo. Tudi kupec sme predlagati tako upravo že na dražbenem naroku, če redno izpolnjuje dražbene pogoje. Seve, ako ne bi nihče predlagal uprave, boste lahko po svojem gospodarili, odnosno s pridnikom razpolagali, dokler ne bo zemljišče predano izdražitelju.

Pogoji za dosego službe financarja. J. A. Vojnik. Prošnjo, kolkovano s 30 din, naslovite na dravsko finančno ravnanstvo v Ljubljani ali pa kar na ministrstvo financ. Drugega ni treba v njej navesti, kakor da prosite za službo, primerno Vaši šolski izobrazbi, in da izpolnjujete vse zadevne pogoje, ki so po najnovjših predpisih naslednji: 1. da ste dovršili 18 let starosti in da niste starejši nego 28 let, kar dokažete z rojstnim listom (kolkovanim z 10 din); 2. da ste duševno in telesno zdravi (kar dokažete z izprijevalom uradnega zdravnika, kolkovanim z 20 din); 3. da ste dobrega vedenja (kar dokažete z npravstvenim izprijevalom, kolkovanim z 30 din); 4. da ste naš državljan (kar dokažete z domovinskim listom, kolkovanim z 20 din); 5. da ste dovršili vsaj štiri razrede srednje ali njej enake šole (kar dokažete z zadnjim šolskim izprijevalom); 6. da ste odslužili obvezni rok v stalnem kadru (kar dokažete z uverenjem pristojnega vojaškega okrožja, kolkovanim z 20 din); 7. da ste samski (kar dokažete s samskim listom, kolkovanim z 20 din); 8. da niste pod skrbstvom, ne v konkurzu in da ni nad Vami podaljšana očetovska oblast (kar dokažete s potrdili sodišča, kolkovanim s 30 din); 9. da niste bili s sodno razpodo obsojeni na izgubo častnih pravic in tudi ne radi nečastnega dejanja (kar dokažete s potrdilom pristojnega državnega tožilstva, kolkovanim s 30 din). — Službo boste lahko nastopili takoj s podelitvijo in Vam ne bo treba kakšnega predhodnega solanja. Mesečna plača dnevnika zvančelnika znaša 680 din, zvančelnika pa 850 din. — Ali boste dobili službo v Sloveniji, Vam ne moremo vnaprej povedati.

Knjige nabožne vsebine na prodaj. F. Dremelj. Žal nam ni znano, kdo bi Vam odkupil številne knjige (nekatero stare nad 100 let) nabožne vsebine in po kakšni ceni. Napravite seznam vseh knjig ter ga pošijite v ponudbo v nakup Jugoslovanski knjigarni ter knjižnici Prosvetne zveze v Ljubljano, morda tudi Mohorjevi knjigarni v Celje.

Uskoki in Benečani so si bili gorki, ker so Benečani po vsej sili hoteli osvojiti uskoško obalo in ker so se pajdašili s Turki. — V trenutku so gusarji razvili jadra in jadrnica je šinila tujcem naproti.

Ko je kapitan beneške ladje v daljavi opazil jadrnico s črno zastavo vrh jambora, je ves prestrašen poklical poveljnika vojakov, ki so ladjo spremljali. »Kaj naj storimo, vrli generale?« je vprašal. Poveljnik je namršil čelo in dejal: »Poskusimo...«

Našim malčkom

Matjažek

33

Junaškega Slovenca povest v slikah

Tako so pluli že mnogo dni. Potem so zapluli v skrit zaliv in se usidrali. Zvili

so jadra in čakali. Mornarji so nemirno begali po krovu, pesem je utihnila. Videti je bilo, da so na dečka kar pozabili.

V opazovalnem košu vrh srednjega jambora je noč in dan čepel mož in se nepremično oziral preko morske gladine. Nena-

doma pa je zaklical: »Hoj, že gredo! Benečani! Jadernica...« Da, v daljavi so zableščala bela jadra trgovske ladje, ki je bila beneška last.

Med tem so se Uskoki že dokaj približali. Skozi line v ladijskem boku so gledale topovske cevi. Skozi trobilo so pozvali Benečane, naj se vdajo zlepa, če ne se bodo zgrda. Če se vdajo, jim je življenje zjamčeno, če ne — kdo ve... (Dalje prihodnjtš)

Vojaška

Vojaški zdravnik (pri jutranjem raportu): »Nič novega?« Službujoči bolničar: »Nič... Le en simulant je ponoči spet umrl.«